

Тетяна Фролова
ПОВІНЬ

Поезії

Львів
Видавництво "Край"
1997

Вірші Тетяни Фролової, які вона писала понад тридцять років, вилилися у першу збірку "Виклик долі". "Повінь" — це поезія повноводної ріки, яка вийшла з берегів, яка наповнена почуттями, відвертістю, виваженістю, де багато соціально-актуальних сюжетів, інтимна та пейзажна лірика.

У поезії Тетяни Фролової немає ні нарікань, ні жалів, ні звинувачень. Є радість життя, радість кохання, втіха і те, чого б могло і не бути. Життя важке, але прекрасне — такий лейтмотив творчості поетеси.

Автор пише: "Очевидно за мого терпіння Бог сліпий мені послав прозріння... є життя, а що не бачать очі... то не кожен має те, що хоче..."

Шанувальникам поетичного слова.

Збірка видана на спонсорські кошти.

*Автор висловлює щиру подяку за допомогу
у фінансуванні збірки:
Банку "Аваль",
фірмі "Берта плюс",
ТзОВ "Кауфман",
ДП "Львівпостачрес".*

Редактор Ірина Цельняк
Ілюстрації Ірени Гимон

СЛОВО ПРО АВТОРА

Тетяна Фролова — мужня, унікальна людина, її світогляд пройнятий філософією, психологізмом, неординарним мисленням. Поезії чисті, правдиві та водночас прості та зрозумілі кожному. Вони не залишають байдужим читача. Усе буденне, пережите і бачене нами, в поезії Тетяни Фролової постає у новому образі, відчутті, сприйманні. Слово, речення, картина ("а в зоні квітнуть маки кривавим непевним цвітом...", "попрощайся, музо, з щирою піснею... будемо співати пісні переспівані, будемо ловити шматки несподівані отієї слави, що ходить боса, що удень танцює, вночі — голосить" — перед нами незвідані глибини людських почуттів, думок, вчинків.

Бог наділив Тетяну великим хистом. Вона поетеса від природи. Поезії писала давно, та не думала публікувати. Частіше їх співала. Тому і зараз кожен вірш вона відчуває по-своєму (навіть якщо не все в порядку з ритмікою чи римуванням). Треба вміти читати її вірші, а ще краще послухати, як виконує їх автор, як співає. У дзвінку голосі Тетяни стільки тепла та задушевності...

Тетяна Фролова—звичайна жінка: вона мати трьох синів, педагог, кохана дружина, піклується про сім'ю, сама порасться по дому. Та найбільше вражає те, що вона не говорить про неприємності, скруту. Її захоплення — це творчість: вірші, пісні, виступи разом з чоловіком, теж незрячим, — бандуристом-піснярем Лайошем Молнаром у різноманітних концертах, фестивалях. Тетяна не уявляє свого життя без спілкування з людьми. Вона весела і дотепна. І це допомагає їй долати усі труднощі та перешкоди. І навіть якщо поетесі буде важко — ніхто не дізнається про це. Вона вища за свою давню біду, за всі біди... Авторка "Повені" переповнена чистою любов'ю та чарівним світом поезії та пісні.

Ірина Сковронська.

ЗАМІСТЬ ПЕРЕДМОВИ

Більше за все на світі я не любила вчити біографії письменників. Був якийсь стандарт: "Такий-то письменник (чи поет), народився...", далі йшов повний перелік його "подвигів": кояи закінчив шкалу, кали і де вчився, і вже, нарешті, що і в якому році створив. І відразу ставало нудно і нецікаво. І вже навіть не хотілося читати, що він таке створив, той письменник (чи поет), про котрого так нецікаво пишуть. От вже нізащо в світі не хотіла б, щоб про мене так писали. Але журитися про те мені не доводиться. Бо кому спаде на думку писати біографію запізнилої поетеси, котра видала свою першу збірку в... ой, не буду, не буду... Видала першу збірку "Виклик долі". А ця буде другою.

***

Ви питаєте, чому "Повінь"? А й справді, чому? Я ніколи не бачила повені, як і голубого неба, світла сонця, дорогих облич... Вірніше б сказати, я бачила всього один рік — перший рік свого життя, бо на другому вже році після важкої хвороби втратила зір... Але річ не в тім. Йдеться про те, чому "Повінь"...

А тому, що повінь — це вінця. По вінця наповнена ріка водою, або душа почуттями. Ви скажете — стихійне лихо? Правда, у житті людини одної або кількох... Словом, "Повінь"... А може було б краще "Весняна повінь"? Бо після неї настає оновлення і цвітіння... Мої вірші — мій скромний здобуток, мої болі і радості, сльози і пісня. І любов. Словом, "Повінь"...

Про себе? Дуже мало. Вже в солідному віці жінка (народилася в 1941 році), працюю вчителькою, співаю і пишу вірші. Три мої сини вже виросли, підостають онуки — Діаночка і Юрасик. Життя по головці не гладило: все щось посипало — всілякі випробування. "Тону! Допоможіть!" — ні, не кричала (це умовно). Але обо-в 'язково знаходилися рятівники. Мені завжди везло на хороших люде-дей, а таму я вважаю, що їх у світі більше, ніж поганих. Не люблю скупих, злих і байдужих. Ціную в людях доброту, бажання комусь допомогти, навіть тоді, кали це нелегко.

Крім рідного дому в селі Білозірка, що на Тернопільщині, згадую добрим словом Львівську школу-інтернат для сліпих дітей моїх дорогих вчителів. Дорога Клавдіс Іванівно, Ви чуєте мене? Ця вчителька вчила мене ще й після школи: готувати їсти, консервувати, варити варення... А Віри Тимофіївки, Йосипа Михайловича, Самченків вже нема. Що ж, життя іде...

Пам'ятаю шкільний сад, запах весняного цвіту, себе, дівчину, котрій 14 років, у легкому платтячку, в балетках, з переповненим почуттями серцем, кали хотілося водночас і співати, і читати вірші, і зробити щось гарне, щоб усім було радісно. Звичайно, не завжди було так. Але, кали чую жахливі розповіді про інтернати, то на думку спадає саме це. Часом голодні, не завжди добре одягнені, мої ровесники любили пісню, книжки, пустоці. А дружба наша пройшла випробування часом. І тепер, коли в мене в житті щось не так, я шукаю своїх інтернатських друзів, бо знаю, що вони допоможуть.

А як же з повинню, тобто з любов'ю? Ну як без неї? Була й любов, бо інакше б не було віршів. Була любов, була зрада, були сльози... А залишилися діти — моє терпіння і моя радість. Було всього у моєму житті. Та не думала я, що доля подарує мені ще один свій жарт: я не так давно вдруге вийшла заміж, і не скаржуся. Чоловік мій співає, грає на бандурі, на баяні, на піаніно. Енергійний і невгамовний, він нікому не дає спокою, а мені тим паче. Але в таму, напевно, і є щастя. Позбирав він і мої вірші, що десь там лежали, і от, завдячуючи йому і спонсорам, виходить друга моя поетична збірочка. Мусила б вже підписуватися Мол-нар, але всі мене вже знають під прізвищем Фролова (прізвище першого чоловіка), та й діти мої носять це прізвище. Отож, на ваш суд віддаю свою "Повінь" — свій скромний дар вам, добрі люди.

Тетяна Фролова.

І СЛОВОМ, І СЕРЦЕМ...

Пісня чи молитва

Лунала пісня... Плинна і могутня...
В єдиному пориві... Хто вони?...
"Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни!"

Ця пісня пройняла мене до болю.
Хто і коли сказав такі слова,
Що аж нарешті вирвались на волю?..
Молитва-пісня, вічна і жива.

І іде спинився гурт, стояли хвильно,
І слухали, з якої сторони...
А пісня линула бентежно й сильно:
"Нам Україну храни!"

А вулицею йшли байдужі люди,
Занурені у клопоти свої.
І загадка про те, що є, що буде
Нітрішечки не хвилювала їх.

В ринкову економіку крокують,
Забувши у шаленстві, хто вони,
Окрім грошей, не бачать і не чують...
"Боже великий, єдиний
Нам Україну храни!"

Хто б ти не був, спинися у гонитві
Й до неба погляд свій палкий зверни.
Складімо руки в пісні чи Молитві:
"Боже великий, єдиний,
Нам Україну храни!"

Гіркотно тане в роті шоколад...

(Роздуми, навіяні гуманітарною допомогою)

Гіркотно тане в роті шоколад...

На серці тоскно, на душі огидно...

Куди ж привів хвалений нами лад?

І через сімдесят які нам далі видно?

Гордились непохитним ми оплотом

І крокували в комунізмі рай -

І стоїмо під закордонним плотом,

І вседержавну руку тягнемо: "Подай!"

"Подайте, Христа ради, комунізмі,

Поки він голий і голодний не засне!"

Що скаже мій нащадок про вітчизну?

Кого він, обнищілий, проклене?

І сумно плаче кобза на майдані,

І квилить-стогне приспаний Дніпро...

Де ви взялися, покручі погані,

Що рознесли по світі все добро?

З якими шльондрами промарнували?

8 содомиськах яких ви упились?

Реакторів сп'яна намурували,

Сп'яна і позриваєте колись.

"Моголами" ми ходимо по світі,

"Моголами" вже, певно, помремо...

Та тільки ким зростають наші діти?

Кому у тому звіт ми складемо?..

Гіркотно тане в роті шоколад...

Імперію зруйновано доценту

Імперію зруйновано доценту.
Народу гнів — історії ріка...
Вже й Леніна зняли із постаменту,
Лишилась лиш протягнута рука..

Подайте, Христа ради, незалежній
Чи пак, залежній, бо хіба ж не гріх,
Що в нас на чорноземі на безмежнім
Не родить хліб, а родить глум і сміх?

Де сором наш? Не босі і не голі,
Та все ж на четвереньках стоїмо.
З чиєїсь волі чи з лихої долі
Нажебрані крайчики їмо?

На них зростає покоління нове,
Із нас негідний приклад беручи.
Прокиньмося, братове чи панове,
Прозріймо, за собою ведучи!

Відкриймо дітям радісну дорогу
З роси на чистій вранішній траві,
Помолимось чи сонцю, а чи Богу,
А чи людині, чесній і новій.

Благословімо доньку, а чи сина,
Пахучим хлібом з рідної ріллі,
Тоді лиш незалежна Україна
Воскресне радо на своїй землі.

Видумують у Верховній все нові закони

Видумують у Верховній все нові закони,
Обривають кому нерви, кому — телефони.
Народ плаче, народ стогне,
Гне народ коліна...
Незалежна, суверенна, бідна Україна!..

Твою землю плюндрували, і тепер плюндрують,
Святим іменем Тараса і далі шинкують.
Незалежності святкуєм святу роковину!..
Важко стало заробити вже й на домовину!..

Тільки й того, що голосять з усієї сили,
Які вони патріоти. Боже ти мій милий!
І тебе взяли до спілки, щоб дурних дурити!..
І не знаєш, що дешевше: чи вмерти, чи жити.

Та вже годі того вірша. Восславим свободу,
Що нарешті вибороли рідному народу!..
Де ж ви, хлопці-запорожці, бо ми вже не знаєм,
Чи нас треба визволяти, чи й так повмираєм?

Навчи мене любити ворогів !

Стою перед Тобою у покорі
Й Тобі молюся крізь сльозу розпуки:
Допоможи, навчи мене у горі,
В тупім безсиллі не складати руки.

Мій біль вже вийшов з тихих берегів —
Його опанувати не зумію.
Навчи мене любити ворогів,
Бо друзів я й сама любити вмію.

Молюсь тобі. Марії Пресвятій,
Скажи мені, як наш Ісус стражденний
Прощав, терплячи муки на хресті,
Своїм катам і нам, ненародженим ?

Скажи мені, о Діво Пресвята,
Невже і Ти, невже і Ти прощала,
Коли зняли Розп'ятого з хреста ?
Ти не прокляла ? Не закричала ?
Прости мене !

Прости і не карай,
Що в грішній суєті Тебе тривожу,
Або ж закрий переді мною рай,
Та ворогів любити я не можу !..

ПРОЗРІННЯ

Прозріння

Очевидно за моє терпіння
Бог сліпий мені послав прозріння...
То нічого, що не бачать очі —
Серце в грудях б'ється і тріпоче,
Ніби пташка, піймана у сіті.
Не одна я у великім світі.
Є у мене світлобарви слова,
Є у мене пісня колискова,
Є земля, що гріє босі ноги,
Є поразки, є і перемоги.
Є і друзі, і коханий в мене,
І сини — як пагілля зелене.
Є життя, а що не бачать очі...
То не кожен має те, що хоче.
Кожен щось знаходить, щось втрачає —
Нам завжди чогось не вистачає.
Не треба мене жаліти

Не треба мене жаліти,
Не треба зітхати тривожно.
Я хочу горіти — не тліти,
Змахнути крильми переможно.

Над світом грошей і буднів,
Над світом злочинств і насилля
Я хочу ударити в бубни.
Святкуючи наше весілля.

Співаючи пісню закоханих,
Солов'їну, чи лебедину,
Я над бідами заклопотаних
У нестримному леті полину.

І над бідними, й над багатими,
І над буднями, і над святами.
Я їм крикну з-поміж блакиті:
"Ви живете на білому світі!"

Я зберу всі дощі і зливи,
Всі веселки і всі зорепади,
І знову крикну:"Які ж ви щасливі,
Люди добрі, я так вам рада!"

І якщо хтось гляне у небо,
Хоч один, забувши про будні,
Мені більшого щастя не треба —
І я знову вдарю у бубни.

Мова дзеркала

Я мови дзеркала не чую і не знаю:
І мертве, і німе перед! мною,
Мов відгороджене стіною
Від всього світу... Мовчки засинаю.

Лиш чую кроки.
Стукають, мов птиці.
І серце... роки...
Це мої? Чи сниться?

— Вам скільки літ? — дівча питає.
— А стільки, скільки й зим, — відповідаю.
Відповідаю і сміюся:
І дзеркала ніскільки не боюся.

Бо що мені та мудрість задзеркальна!
Що суд той непідкупний і правдивий?
Сміюся у гладінь його печальну —
І перший раз воно завмерло в диві.

Всі перед ним тремтять: і королеви,
І жебраки. Потвори і красуні.
Крізь окуляри дивлячись рожеві,
Схиляються у клопотах і сумі,
Бо віку свого бачити не хочуть...

А я стою, от примхи злої долі!
Бо не завдасть воно мені вже болю.
Не бачу я ні дзеркала, ні віку.
І дзеркало сміється безпорадне,
Бо над душею, бач, воно не владне.
Душа ж немає паспортного віку.

Не ховай свої весни

Не ховай свої весни
Під осіннім покровом,
Не жени їх від себе,
Як зловісні примари!
Привітай їх чудесним
Дзвоном, піснею-словом,
Ти віддай їм всю силу,
Все натхнення і чари.

Ти сама ще не знаєш,
Може ти і чаклунка...
Зачаруй їх навіки,
Залиши їх з собою.
І життя з ними поруч
Крокуватиме лунко,
І ніколи вже серце
Не зазнає спокою.

Ти не бійся сум'яття
І не бійся тривоги,
Не заламуй в нестямі,
Не в'яжи собі крила.
Дякуй серцю і долі,
Що широкі дороги
Незборима весна
Лиш для тебе відкрила.

Аеліта

Я виходжу і дивлюсь на небо,
Я виходжу і дивлюсь на зорі;
Чую звернений поклик до себе
У тумані легким і прозорім.

Я аеліта з літа
Принесла вам щастя,
Принесла вам радість
На многії літа.

Карту неба читати не вмію
І далеких сузір'їв не знаю,
Але поклик я твій розумію,
І пісні вже твої я співаю.

Мені скажуть: це мрія поета
І фантастика несамовита,
Та я знаю — існує планета,
Де співає моя аеліта!

До музи

Попрощайся, музо, з щирою піснею.
Ми підем з тобою стежкою звісною.
Будемо співати пісні переспівані,
Будемо ловити шматки несподівані
Отієї слави, що ходить боса,
Що удень танцює, вночі - голосить.
Будемо кричати, які ми хороші,
Будем лицемірити,
Та... за гроші.
Будем разом красти рядки забуті
І собі кувати з неволі пута.
Попрощайся з піснею голосною.
Якщо хочеш жити — ходім зі мною.

Досить, музо, по лісах гуляти...

Досить, музо, по лісах гуляти
І збирать пташині тріолети.
Вчися, люба. гроші заробляти,
Як це вміли декотрі поети.

Що з того, що ми — обранці долі
І що Божим даром володієм,
Незабаром будем босі й голі,
Якщо заробити не зумієм.

Тож давай, берися за роботу —
І пиши наліво, і направо,
Лиш би в риму — от і всі турботи...
І забудь про оплески і славу.

Вміють вже давно любити за гроші,
Вміють і хвалити, і вбивати...
Тож чи злочин це, моя хороша,
Попросту за гроші віршувати?!

***

Дівчинка стояла і молилась
Серед позолоти образів.
Оченята сумно так дивились
І вбирали урочистий спів.
Дівчинка була така маленька,
І молитва щирою була.
Біля неї — посивіла ненька,
Що її за руку привела.
Тож від чого у дитини сльози
І про що молились так вони?
Відгрімili вже воєнні грози,
Тато не вернувся ще з війни.
То було в далекім сорок п'ятім.
Моя пам'ять день цей зберегла.
Я тоді молилася за тата.
Дівчинка мала — то я була.
Тато мій додому повернувся...
Вижив серед горя і невдач,
Легідно до мене посміхнувся:
"Ти тепер же, донечко, не плач".
Я йому нічого не сказала,
Але знали з мамою ми вдвох,
Що молитва наша не пропала,
Що почув молитву нашу Бог.

***

Снився сон чудний і незвичний:
Відчинилися двері у вічність.
Я ж стояла на тім порозі
У захопленні і тривозі.
Я побачила синь просторову
І красу дивовижно-казкову.
Ще таких не придумано слів,
Щоб про неї вам хтось розповів.
Хтось шепнув мені тихо: "Це рай.
А тепер вже сама вибирай:
Може хочеш вернутись у будні,
І тягти свої дні многотрудні,
У безгрішшя своє й безталання,
В свої клопоти зночі до рання?
До життя такого маєш смак?"
Я відповідала тихенько: "Так".
І в кімнату ступила два кроки —
І здалось, що минули вже роки.
Й зачинилися двері за мною.
Вмить зробились ті двері стіною,
Ніби їх не було там ніколи.
Дивний світ закрився казковий...
А в кімнаті сопли мої діти,
Найдорожчі, єдині на світі.
І стояло розкидане ліжко,
І була недочитана книжка,
І лежали, куди вже гірше,
Два мої недописані вірші.
Я прокинулась і наяву
Зрозуміла, що я живу.
Діти спали — ще зовсім малі.
Як же добре, що я на землі.
Милуй, Боже, а не карай,
Та земля — то найкращий рай.

З СУМНИХ МЕЛОДІЙ

Біля могили плакала любов

Передчасно помер музикант і митець:
Ми стояли з похиленими головами...
Ні сльозами не вернеш його, ні словами,
Бо у кожного свій невблаганний кінець...

"Вічну пам'ять" йому побратими співали,
Говорили слова... і по темі, й без теми...
У жалобі дружина і діти стояли.
Тихо лілії плакали і хризантеми...

Раптом зойкнула тиша, мов чайка над морем.
І хитнулось у натовпі: "Це не дружина"...
"Мій коханий, єдиний!" — над болем, над горем,
І заквилила тихо вона й затужила.

Тихо. Натовп завмер:
Що ж тепер?
І шептали тривожно:
— Як можна?
Ми не проти таємних утіх... Але так, щоб при
всіх...
Гріх!

А вона лиш одного любила в житті,
Та чогось не сказала, чогось не зуміла...
А тепер от посміла... Взяла і посміла...
На отім рубежі, на останнім путі...

І стояла вона у похміллі гіркому,
І зривалося з уст: "Коханий мій!"
Але він вже тепер не належав нікому:

Ні дружині, ні дітям, ні навіть їй...
Вкладали вже вінки й осінні квіти,
Вже дехто потихеньку відійшов...
Біля могили плакала любов —
І не посмів ніхто її спинити.

Біля могили плакала любов...
Вона ридала гірко і невітшно,
Була така висока і безгрішна,
Не чула пересудів і обмов.

Та що Ти пересуди та обмови...
Пішов з життя, полинув за межу
Отой, хто вартий був її любові...
Я більше вже нічого не скажу...

Лиш не судіть її, жорстокі люди...
Були надії... мрії... не збулись...
Ви пам'ятайте: хто когось осудить,
Той буде кимсь осуджений колись.

Пісня

На ліжку лежала жінка недужа.
Здавалось, до цілого світу байдужа.
Уста пересохли від болю й одчаю.
Шептала тихенько: "Вмираю... вмираю".

Довкола сиділи й стояли понурі
І діти, й онуки в глибокій зажурі.
Сусіди зійшлися — людей повна хата —
Найбільше добро, чим людина багата.

Та раптом недужа звернулась до сина:
"Співай", — ледве чутно вона попросила.
А син той на диво умів співати.
Воно і не час. Але просить же мати.

Пісня спершу лилась несміливо, тихенько.
"Співай", — шепотіла знесилена ненька.
І пісня росла, набирала сили.
Присутні всі віями сльози гасили.

Та раптом недужа на ліжку звелася —
І пісня із кволих грудей полилася.
Широке контральто почули всі люди.
Невже то співають схоровані груди?

Вона була горда, сувора і сива,
І в горі своєму чи щасті — красива!
Світилися очі життям і любов'ю.
Було в неї все і, здавалось, здоров'я...

Я мовчки пішла. Не берусь ворожити,
Чи вмерла вона, чи лишилася жити.
Та в мене роїлися роздуми пізні:
Краще з піснею вмерти, ніж жити без пісні.

Може птахом

Ви по той бік межі, я—по цей.
Свій приходить до кожного час.
Живу серед людей,
Живу серед речей,
А іноді я думаю про вас.

Може птахом майнете до нас,
Може порухом, подихом вітру
З-поза того далекого світу
У минулий повернетесь час.

Я пригадую ваші слова,
Кожен дотеп і стриманий жарт.
Чманіє голова,
Сивіє голова,
А все-таки життя чогось та варт.

Тихий смуток і болісний щем...
З-поза того далекого світу
Ви повернетесь подихом вітру
Або теплим весняним дощем.

Кажуть пекло десь є, або рай.
І вже звідти нема вороття.
О Боже, не карай,
За слово не карай,
Та я люблю земне своє життя.

Може все-таки птахом до нас
Ви майнете із подихом вітру,
З-поза того далекого світу
В свій минулий повернетесь час.

МАМИНІ ПОРОГИ

Мамина хустина

І мені сказала мати
На прощання навесні:
"Вже тебе, мого дитяти,
Не побачити мені".

Й подивилась сумно-сумно:
"Я вже, донечко, стара...
Будь щаслива та розумна.
Ну, біжи, тобі пора".

І дала мені хустину:
"Це на згадку: на, візьми".
І вказала на стежину,
По якій ходили ми.

Я пішла по тій стежині
Аж у поле. за село,
А в хустині, а в хустині
Ворушилося тепло...

З того часу по стежинах
Я незвіданих ходжу
І матусину хустину
Біля серця бережу.

"Хто ж ростив, тебе, Натусю,
Наполегливу й міцну?"
"Це дала мені матуся
Ось... хустину чарівну..."

Не обминай же мамині пороги

Чому ми відчуваєм цінність скарбу
Лише тоді, коли його втрачаєм?
А так у будні слухаєм звичаєм
Один одного все на щось-то скаргу:

То літо дощове, то сонце палить надто,
То хтось когось обляяв задаремно.
...А от... а от стареньку материну
Хату у клопотах не бачимо щоденних.

Обходимо протоптану стежину,
Минаємо оббивані пороги.
Бо кожна в нас на обліку хвилина,
Бо в кожного в житті свої дороги.

І раптом... Обірвалося незримо:
Погасло світло в маминім віконці...
І зрозумів, який ти був багатий,
І зрозумів, що втратив частку сонця.

Не обминай же мамині пороги,
Скорочуй з нею всі свої розлуки,
Бо вистеляли у житті дороги
Її дбайливі й шорсткуваті руки.

Якщо ти десь у дорозі

Якщо ти десь у дорозі
І довго тебе немає,
То знай, що мати в тривозі
І жде тебе, й виглядає.

Коли й не зверне дорога
До маминої оселі,
То знай, що мати з порога
Щасливі стежки тобі стелить.

Якщо тобі сни весняні
Приносять зимові ночі,
То знай, привіт це від мами,
То мамині сяють очі.

І мабуть іноді стане
Невесело не одному,
Коли він спішить від мами
До іншого, свого, дому.

Два дорослих сини

Два дорослих сини біля дзеркала стали,
Приміряють обидва весільне вбрання.
А мені сорок п'ять...
Сорок п'ять — це не старість,
Просто роки летять без доріг, навмання.

Два дорослих сини
Виростали без тебе —
Ти шукав собі легких,
Спокійних доріг.
Я ні краплі образи не маю на тебе,
Просто я змогла те,
Те, чого ти не зміг.

Мав здобутки свої і свої перемоги,
Жив красиво і легко,
Неначе в кіно.
Обминули тебе і турботи, й тривоги,
Але й батьківське щастя тобі не дано.

Два дорослих сини — то моя нагорода
За недоспані ночі і сльози скупі.
Я між ними стою непохитна і горда
І десь там в глибині співчуваю тобі.

Колискова для дорослого сина

Я тебе уже не заколишу
У твоїм безсонні молодім.
Передсвітанкову свою тишу
Ти несеш у зовсім інший дім.

Ти пірнув, немов у чисту воду,
У глибінь юначих диво-мрій,
Ти уже впізнав дівочу вроду,
Сину мій, дорослий сину мій.

Знаю, ти зітхатимеш до ранку.
Всі слова найкращі — тільки їй.
Скоро заспіваєш колисанку
Синові чи донечці своїй.

Колискова для сестри

Спи, моя сестричко русокоса,
Я тобі співаю забавлянку.
Спи, моя красунечко-Уляноко:
Місяць сон у келехах розносить.
Я тобі взяла щонайповніший,
Я тобі взяла щонайсолодший.
Спи, моя Уляночко, міцніше,
Спи, моя сестричко наймолодша.
Я постережу твоє зітхання,
Якщо треба, прожену примари.
Може, завтра стрінеш ти кохання,
Може завтра будеш ти вже впарі.

Синичка стукнула у вікно...

Синичка стукнула у вікно:

"Доброго ранку, Броніславе!"

Вам все одно? Ні, не все одно,

Схід чи зеніт це вашої слави.

І слава прийшла: "Ти мене не чекав?"

Горда така, голова у короні.

"Ні... я просто жив, працював..."

І весь світ тримав у своїй долоні..."

"Ти прийшла... Тож сідай й нумо вдвох!

Бачиш, скільки на нас ще чекає роботи!..."

А вона здивувалась:

"Помагай тобі Бог!

Але ж я — твоя слава!

Без мене ж бо хто ти?"

Засміявся литвин:

"Я художник — і квит!

І з тобою, й без тебе —

Художник і тільки.

І якщо мій здобуток не визнає світ,

Не образюсь на нього я аніскільки!"

ТІ СПАЛАХОМ НАПИСАНІ РЯДКИ

Ті спалахом написані рядки...

Ті спалахом написані рядки...
Можливо принесе тобі їх тиша.
Ти прочитаєш й скажеш: "Гарно пише"...
Й не будеш знати, що вони — твої.

Та це нічого.
Прочитав би лиш...
Та й то... для чого?
Болю мій невітшний!
Хай світ мене не проклинає грішний,
Аби ти прочитав хоча б єдиний вірш.

Приснисть

Була я юна й необачна.
Легка і впевнена в собі.
І неслухняна, і невдячна,
І мала очі голубі.

А в тих очах був тихий смуток.
А в серці юному — весна.
З тих пір нічого не забуто.
Лише у косах сивина.

Скажи, єдиний мій на світі,
Тобі приснилась я чи ні?
Хоч не мені носив ти квіти,
Писав записки не мені.

Сльоза моя пекуча рання.
Було це так, а чи здалось?
Чи це було моє кохання,
Чи, може, те, що не збулось?..

Приснисть мені з років далеких.
Отак візьми та і приснисть.
Повернуть з вирію лелеки,
Що не здійснилося колись...

Розлука

А даль неозора розлуку таїть.
Ось тут на пероні львів'янка стоїть;
І поглядом кличе,
Щось тихо мугиче,
Бо плакати серце її не велить.

Розміряний вечір коханням п'янить.
Постій ще хвилину, стривай ще хоч мить.
Та поїзд гуркоче,
Розбити нас хоче.
Такий невблаганний, удаль мене мчить.

Все швидше і швидше...Лечу в далину,
Та бачу тебе на пероні сумну,
Струнку і несмілу,
Жадану і милу,
Близьку і далеку, і зовсім одну...

Згадай

Коли забутий спів озветься знову,
Коли в минуле думка полетить,
Тоді згадаєш нашу ти розмову,
Тоді в тривозі серце затремтить.

З тобою поруч буде та подруга.
Яку з собою ти в життя візьмеш.
Згадаєш ти чи ні про вірну, другу,
Яка хотіла бути поруч теж.

В її нових піснях, палких розмовах
Війне тобі в лице любов-весна.
Згадай тоді про ту, якої слово
Дзвеніло при тобі, немов струна.

Супутниця життя з очима неба
Співатиме пісні, що зберегла.
Згадай тоді про ту, яка без тебе
Тебе забудь ніколи не могла.

Моя любов проста

Колись давно мені світили зорі,
Пісні весни лунали лиш мені,
А ось тепер у сяйві мрій прозорім
Я бачу ті давноминулі дні.

Тоді давно любити я уміла,
Тоді давно журби не знала я.
Була тоді весела, та несміла
І лиш йому цвіла любов моя.

Та відцвіли кохання перші квіти,
Ніколи вже їм більше не цвісти.
Одна-одна лишилась я на світі,
В житті моїм лишився тільки ти.

Так чом же ти ховаєшся від мене,
Глузливо тінь наводиш на уста?
Я вся в вогні. Кохання це шалене
Тебе спалить, хоч ця любов проста.

Вона не вимовляється словами,
Вона у тихій пісні продзвенить
Й, твоїми не підхоплена устами,
Затихне. Тільки серце защемить.

Ой, мабуть, я даремно ждала

Ой, мабуть, я даремно принца ждала,
Бо ті казки сплітались не мені...
І, мабуть, не для нас тоді кувала
Ота зозуля вранці навесні.

Зустрілась принцу непогідь зрадлива,
Забився шторм у червоних вітрилах...
А та зозуля — вісниця щаслива —
Десь, мабуть, заблудилася в лісах...

Червоні вітрила линуть не за мною...
І та весна не прийде:
Клич — не клич...
Тож будь, кажу, звичайною, земною,
Лети в безодню і казки облиш.

Як дар життя приймай миттєву ласку,
Любов сховай у прискринку душі...
Та не плети собі ніколи казку
І лети всі реальністю глуши!

Я наївні віршики писала

Я наївні віршики писала
(Пам'яті про це я не гублю)
І в листах до тебе посилала,
Щоб ти знав, як я тебе люблю.

З усміхом дорослої людини
(Не переч, бо знаю, що права)
Лепетання ти ловив дитини,
Перші і невиразні слова.

А в кінці стояло просто "Таня",
Без "цілую", "жду", "не забувай"...
Ці листи забув ти без вагання,
А в твоїх для мене біль і рай.

Іноді я знову пишу вірші.
Згадую про зорі і про небо.
Та тепер вони далеко гірші,
Аніж ті, що слала я до тебе.

О, ні, ні, хороший мій...

О, ні, ні, хороший мій,
Не треба діставать зорю мені із неба
Хай вона для когось ще посвітить!
Скільки ж бо закоханих на світі.

Не зривай мені найкращих квітів,
Бо вони ще в когось на прикметі.
Не даруй вітрів золотогривихі..
Бо ж дівчат багато так вродливих!..

Хай вони живуть собі у казці...
Подаруй мені звичайне щастя...
Щонайзвичайнісіньке, земне,
Тим, повір, потішиш ти мене...

Зорею стати я не можу

Зорею стати я не можу,
Земною бути я не хочу.
Твоє чекання розтривожу,
Тобі кохання напророчу.

Тож зупинись в нестримнім леті —
Весна вирує на планеті
І воркування голубине
Над світом лине.

Тобі, єдиному, всміхнуся,
Немов до сонця потягнуся.
Чи засміюся, чи заплачу —
Тобі, єдиному, пробачу.

Тож не лякайся тої миті,
Зависни птахом у блакиті:
Хай воркування голубине
Над світом лине.

Не можу бути я земною,
Зорею стати я не хочу.
Тобі, єдиному, зі мною
Кохання й щастя напророчу.

Повези мене у гори

Повези мене у гори,
Повези мене в Карпати —
Я знайду таке чар-зілля,
Щоб тебе причарувати.

Ой, гори мої високі,
Ой, небо моє глибоке,
Як мені причарувати,
Ой, диво моє синьооке.

Я піднімуся на кручі,
Я погляну у долини —
Може, росте десь жар-квітка,
Що на планеті єдина.

Ой, гори мої високі,
Ой, небо моє глибоке,
Нехай мене покохає
Диво моє синьооке.

Помогли високі гори,
Помогли мені Карпати,
Бо сказав мені мій коханий,
Що не треба чар-зілля шукати.

Ой, гори мої високі,
Ой, небо моє глибоке,
Довіку я буду кохати
Диво моє синьооке.

Десь музика грає

Десь музика грає —
У когось весілля.
Там хтось у віночку
Закоханий, ніжний,
І вельон по плечах
Біжить білосніжний...
А тут за вікном
З вітром шепчеться гілля
І серце ридає.
А вітер шепоче:
"Чого ти зітхаєш?
Весілля своє ти давно відгуляла,
Віночок із мірту комусь дарувала,
А музика спала...
Та ти ж пам'ятаєш...
Вернути чи хочеш?"
Весілля не буде...
Без мірту і квітів...
І вельон по плечах не біг білосніжний...
Та поруч був він, найдорожчий і ніжний, —
Найкращий у світі.
Судитимуть люди?...
А ти чи осудиш,
Коханий і милий?
О ні, осудити мене ти не смієш,
Бо любиш, бо знаєш... бо ти розумієш,
Чом вельон по плечах не біг сніжнобілий...
Цього не забудеш.

Відлітали журавлі

Відлітали в вирій журавлі
І співали про чиїсь жалі,
Та в останнім помаху крила
Я читала: "Ми діждем тепла,
І вернемось в наш чудовий край.
А тому—до зустрічі, прощай!"
Я в далекий путь їх провела.
О, якби скоріш весна прийшла...
Поїзд мчав у вітру каламуть;
Ти сказав: "Про мене не забудь".
Та в останнім помаху хустинки
Прочитала я: "Ти не така.
Ти не та, яка була колись,
А тому прощай і не журись"...
Відлітали в вирій журавлі
І співали про чиїсь жалі.

Перші проліски

Тебе я стріла навесні,
Забилось серденько дівоче.
І перші проліски,
Чудові проліски
Мені дивились ніжно в очі.
Тієї дивної весни
Мені приніс ти перші квіти.
Ах, перші проліски,
Чудові проліски!
Вони найкращі в цілім світі.
І зрозуміла я тоді,
Що ти залишишся зі мною,
І перші проліски,
Ці ніжні проліски
Не зникнуть разом із весною.

І знову надходить весна

Так, це було навесні.
Щастя сміялось мені.
Вдаль нас доріжка вела,
З уст моїх пісня плила,
Гнала думки навесні.
Так, це було навесні.

Ліс, розбудившись, шумів.
Ти його шум розумів
І усміхався мені,
Вдвох ми сміялись весні,
Радості затаїти не вмів.
Ліс загадково шумів...

Хусточка впала в траву.
"Стий, маргаритку зірву.
Глянь, які гарні в цвіту...
Я з них віночок сплету —
Дивну оздобу живу"...
Хусточка впала в траву...

Бились в нестямі серця.
Щастю не видно кінця.
Ніжне пташине "цвірінь"
Кликало нас в далечінь.
Цвіт не зігнати з лица.
Бились в нестямі серця.

І знову надходить весна,
Всім щастя приносить вона,
А ніжне зозулі "ку-ку"
Народжує пісню дзвінку,
І відгомін лісу луна,
Бо знову надходить весна.

Ми зустрілися...

Ми зустрілися, і я сказала: "Знаєш,
Я, між іншим, нещодавно вийшла заміж",
Він жахнувся: "Що ти наробила!
Я любив тебе, а ти... ти не любила..."

Він розгублено стояв — додолу очі.
І уста збіліли ніжні парубочі.
Все повторював: "Ну що ти наробила!
Я любив тебе, а ти... ти не любила..."

І пішов, забувши шапку одягнути...
Це любов, яку не в силі я збагнути...
І жахнулась я: "Ну що я наробила?
Він любив мене... і я... його... любила!..."

Чарівниця

Після мого першого цілунку
Ти сказав, що я чаклунка,
В очі пильно так мені дивився,
І, здається, ти не помилився.

- Чарівнице, чарівнице,
В чому чарів таємниця?
- Не скажу, не скажу!
Зачаклюю, приворожу!

Ми бродили вулицями Львова —
Ти не міг промовити ні слова,
Все лиш усміхався променисте,
Ніби був закоханий у місто.

Гір Карпатських нездоланна сила
Вродою мене не обділила:
Надихнула, щоб пісні співати
І навчила хлопців чарувати.

Ви, дівчата, добре пам'ятайте:
Краще мого хлопця не займайте.
Є у мене приворотне зілля —
Незабаром буде в нас весілля.

Часто доля моя блукала

Часто доля моя блукала
Десь по горах, гаях і лісах,
Щось губила і щось шукала
На землі й на небесах.

Я хотіла вже трохи спокою,
А у долі все біди та жарти!
Я нарешті махнула рукою,
Ет, сваритися з нею не варто.

Пам'ятаю весна була рання —
Стала доля переді мною:
"Не сама я прийшла, а з весною;
Не сама я прийшла, а з коханням!

Мусиш ти вже тепер змиритися,
Бо від долі тобі не втекти".
Я хотіла вже з нею сваритися,
Та у двері постукав... ти...

Твоє ім'я накреслила мені

Твоє ім'я накреслила мені
Моя сувора й непохитна доля,
І я стою лелекою край поля
Й сама не знаю, вірити чи ні.

Тобі віддам я всю свою любов,
Бо більше я нічого не надбала.
Ті роки, що зозуля накувала,
Тобі віддам я, лиш би ти прийшов.

Цвітуть весняні проліски, цвітуть,
Здивовані й бентежні, як чекання.
Крізь роки запізнілого кохання
Непевним кроком я до тебе йду.

Я вигадувала довго й безнадійно

Я вигадувала довго й безнадійно

Твої обриси і твоє ім'я.

І вже зовсім, зовсім,

Зовсім несподівано

У житті тебе зустріла я.

Ти прийшов, немов із казки чарівної,

Незвичайний і такий простий

І залишився назавжди зі мною,

Ти прийшов — і став навіки мій.

Я нікому тебе не віддам

Я нікому тебе не віддам —
З нас доволі життєвих втрат.
Якщо, навіть, захочеш сам,
Повороту нема назад.

Ти мені лиш одній належиш
І непідвладний нікому,
Серце й душу мою ти бентежиш,
Я належу тобі одному.

Ми не йшли долі наперекір,
Доля з нами була заодно,
Підняла нас з тобою до зір,
У весну відчинила вікно.

Якщо, навіть, захочеш сам,
Повороту нема назад.
З нас доволі життєвих втрат —
Я нікому тебе не віддам.

І коли зорепадом затнеться ніч

І коли зорепадом затнеться ніч
Й захмеліє від запаху матіоли,
Ми з тобою залишимося віч-на-віч,
Й очманіє світ від твоєї мови.

Слів таких ще ніколи ніхто не чув,
Переллеш їх у пісню, ніким ще неспівану,
Я в шаленстві нестримному затремчу —
І в обійми впаду твої несподівано.

І нічого в ту мить не скажу тобі я:
Говоритимуть тільки руки і губи.
То вже буде поезія не моя,
А поезія щастя чи нашої згуби.

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ МАКИ

Чорнобильські маки

А в зоні квітнуть маки
Кривавим непевним цвітом.
Над сином голосить мати —
І плач її лине над світом:
"Синочок мій єдиний
Не напише, не прилине"...
Голосить тужно мати,
А в зоні квітнуть маки,
Величезні і яскраві,
Немов віщуни крилаті,
Мов реактори у заграві.
Німа і скорботна тиша
В Чорнобильському краю,
Лелеки його обминають,
Навіть сичі не прилітають.
Встаньмо, крикнім —
І той крик долине аж до неба:
"Нам не треба більше маків
І АЕС не треба!"
І крик цей полине повсюди, повсюди.
Бог почує нас...
А люди...
Чи почують люди?!

Про собаку

На вулиці холод і мряка
І ніч розгорнула пільму.
На звалищі виє собака —
Незатишно, мабуть, йому.

І холод, і голод, і мряка...
Виття переходить у плач...
Пробач мені, любий собако,
Якщо тільки зможеш, пробач.

Що люди тебе одурили,
За відданість і за любов,
Як бачиш, сповна заплатили...
Здається, сніг мокрий пішов...

Розумні собачині очі
Породжують смуток і щем.
Ще звикнеш, хороший, щоночі
Тремтіти десь там під кущем.

В під'їзди тепер не впускають,
І гицлі не їздять давно.
Про долі собачі знімають
Ще іноді гарне кіно.

А їсти так хочеться дуже...
А холодно, холодно ж як...
А людям байдужим — байдуже.
Що їм до бездомних собак.

Весна зустрічається з літом

Весна зустрічається з літом.
І сонця промінням зігріті
Сміються сади і поля.
Вдягає красуня-земля
Найкращі свої оксамити,
Бо теж зустрічається з літом.
Та тільки все питоньки просить.
Не в силі ранкової роси
Споїти поля і сади.
Пролий хоч краплину води, —
Помити землі довгі коси
Не в силі пахучії роси.
А небо, як серце дівоче.
І, спрагнена, вимовить хоче:
"Пролий хоч краплину води" —
Засохли вуста, слів не жди.
Лиш листя шепоче, шепоче:
"Пролий хоч краплину води!"

Легенда старої тополі

Ішли вночі ми якомсь полем.
Навкруг - чарівна тишина...
Додолу гнеться спілий колос
І ночі відгомін луна.

То сонно скрикне перепілка,
То десь комарик забрентить,
То вдалині, немов сопілка,
Щось ніжно-ніжно продзвенить.

Йдемо. Обабіч від дороги
Про щось шепочуться жита...
А незабаром нам під ноги
Трава схилилася густа.

Що там стоїть посеред поля?
Що там так голосно шумить?
Широколистая тополя
Про щось із вітром гомонить.

Її історія забута.
Хто посадив її? Коли?
Які її стягали пута?
Які вітри в гілках гули?

Забуто все... Постій, будь ласка!..
Шепоче листя уві сні...
Ти чуєш? Слухай. Давня казка
Неначе мариться мені.

Колись давно, в минулі роки,
Як шляхту били козаки,
Коли Дніпро стогнав широкий,
В неволі плакали жінки,

Шумів, як море в непогоду
Кривавий бій на місці тім.
Не ради слави — за свободу
Життя тут кожен не жалів.

Синів відважних України
Хмельницький в бій повів
Богдан. І кожен бився до загину,
Та гинув лютий польський пан.

Татарські орди налетіли
І в спину вдарили борцям.
Віддать Україну хотіли
Султанам, ханам та мечам.

І кожен шаблю обернувши,
Колов татар, як комарів.
І коням падали під ноги,
Від правди гинули мечів.

Прогнали всіх: ляхів, татарів,
Хоч їх багато тут було.
Та од мечів і од рейтарів
Чимало наших полягло.

В могилі братній поховали,
Салютом в путь їх провели,
Курган насипали, щоб знали,

Які герої тут лягли.

І на могилі серед поля
На довгу пам'ять нам усім
Була посаджена тополя
Руками уцілілих сіл.

Легенду важко перевірить,
Час міг що-небудь і змінить,
Та я у неї дуже вірю.
Про це тополя гомонить.

...І ми пішли по чистім полі,
Ледь-ледь торкаючись трави,
Та дивна розповідь тополі
Мені не йшла із голови.

Пропонувати й зараз хочу
Найближчим подругам своїм:
Ходім зі мною серед ночі
Тополю слухати! Ходім!

До Лесі Українки

Приходьте до нас, дорога наша Лесю,
Як настане весна на нашій землі,
Як розквітнуть жита, як дозріє колосся,
Як у вирій летітимуть журавлі.

Ви пройдетьесь по нашій сучасній Волині,
І в оселі зайдете у Вишниках...
Вас зустрінуть там люди, привітні й гостинні,
Хлібом-сіллю на вишитих рушниках.

Вас тут люблять і знають, дорослі і діти,
Кожен ваші безсмертні слова пам'ятає:
"Так, я жива, я буду вічно жити,
Я в серці маю те, що не вмирає..."

Будуть мавки водити свої хороводи
У шатах зелених, в вінках весільних,
І житиме Леся в своєму народі,
У віщому слові вогнів досвітніх.

"Досвітні вогні переможні, урочі,
Прорізали темряву ночі..."
Безсмертні рядки невмирущого слова
Повторюють люди робочі.

Горять вогні... І вічно їм горіти,
Троянда на морозі зацвітає...
Вона жива. і вічно буде жити,
Бо в серці має те, що не вмирає.

**В НОВИЙ,
НЕЗНАНИЙ
СВІТ...**

З осінніх наспівів

А вночі бешкетує гульвіса-вітер,
Все кружляє із осінню у танку.
А на ранок ані листочка на вітах,
Залишив тільки тишу, як хміль п'янку.

Затужила осінь, бо вітер — лиш вітер.
Покружляв — і для чого вона йому?
І лишилась тінь сама на світі,
Та колише донечку — тиху зиму.

Ранок

Пісня пташина дзвінка
Будить поснулі сади.
Темрява швидко зника.
Ранку всевладний, прийди!

Мати-земля наша мила.
Нічка їй кучері змила.
Ти осуши її коси,
Випий пахучії роси,
Бо ж чарівна твоя сила.

Вітре буйненький, повій,
Пісню нову принеси.
Сонечко, землю зігрій.
Глянь, скільки в неї краси!

Радістю стомлені люди
Сплять, перший промінь їх збудить.
Ти їх до праці покличеш,
Вітер повіє в обличчя —
Піснею сповняться груди.
Ранку погідний, прийди,
Створимо пісню нову.
Я ж не даремне завжди
Молодість ранком зову.
Юність - кохання світанок,
Криє таємний серпанок
Силу незмірну і подих,
Здібний на працю і подвиг, —
Те, що збудив дивний ранок.

Люди небачених мрій
Ждуть з нетерпінням тебе.
Їм ти всі чари відкрий,
Небо ясне голубе.

Завжди бадьорі і смілі,
Перші у кожному ділі,
Юності славлять світанок,
Всеоживляючий ранок
В пісні всесильній, зміцнілій.

Тільки ж її ти збуди,
Дай їй струну голосну.
Ранку всевладний, прийди,
Сонце, прокинься зі сну!

Встань же і ти, моя мила,
Ти ж бо за ніч відпочила.
Свіжою вмийся росою —
Сяяти станеш красою,
Бо чарівна її сила.

А ранок неодмінно стане днем

А ранок неодмінно стане днем.
Народжуються діти, щоб змужніти,
Народжуються зорі, щоб згоріти
Далеким і непалючим вогнем.

Ти ж народилась, щоб зорею стать,
Немеркнучою, вічною, ясною,
Буть матір'ю, земною й неземною,
Щоб в мирі жить, в бою перемагати.

Нехай сміються дзвінко малюки,
Долаються шляхи по-молодому,
Хай хліб і сіль твоєму буде дому,
Хай сонце осява твої віки !

Кожного вечора...

Кожного вечора, кожного ранку
Йдеш на роботу чи просто по Львову,
Стрінеш львів'янина або львів'янку,
Можеш почати щирю розмову.

Хай вона з вами зовсім незнайома,
Бачитесь вперше, а близькі одначе.
Все вам розкаже, що діється вдома,
Радість розділить, сум і невдачі,

Хай ви зустрілись цілком випадково,
Щастям її ти нараз збагатієш.
З нею вітаєш ти вулиці Львова,
З нею сумуєш, з нею радієш.

Стало на серці і тепло, і світло...
Хороше все-таки на Україні.
Щиро бажаєш, життя щоб розквітло
В кожній країні, кожній людині!

Хочеться крикнути піснею-словом:
Любий львів'янине, щира львів'янку,
Рідна вітчизно, рідний мій Львово,
Щастя вам всім і доброго ранку!

Львову

І знов мене стрічає Львів.
Пливе потік минулих днів,
І знов у спогаді ожив
Років минулих дивний спів.

Прожиті згадую часи.
Наш Стрийський парк — вінок краси,
Дзвінки львів'янок голоси
І ніжність свіжої роси.

Ця прохолода вечорів...
Знайомий шум...
Мій рідний Львів,
Як радо ти мене зустрів,
Колиска щастя світлих днів.

Мій Стрийський парк мене віта,
І мила осінь золота
Усмішку вабить на уста...
Змінився Львів, і я не та.

Мій Львово, знов з тобою я.
І знову молодість моя
Тебе вітатиме щодня.
Невже це ти, красо моя?
Я ждала тихих вечорів,
В осінні дні — весняних днів...

Я знов збудила в серці спів.
Я знов співатиму тобі
Про щастя днів. про дивні дні.

І знову скажеш ти мені:
"Повір весні, корись весні!"

Я вірю Ти, я корюсь їй;
І ти зі мною молодий.
Живучу силу й подих мрій
Я бачу у весні твоїй.

Пісня про Львів

Місто моє ясночоле,
Подих захоплень і мрій,
Тебе не забуду ніколи,
Львові оновлений мій.

В якій не була б я дорозі,
В яким не була б я краю,
Місто моє у тривозі
За долю бентежну мою.

Стою на львівським бруку —
Тепло його серце пройма.
Тут вперше міцну мені руку
Подав ти, немов жартома.

Місто моє світанкове —
Добрий мій затишний дім.
Ходить тут слово Франкове
Поруч з безсмертям своїм.

Звечора і аж до ранку
Час тут ще навпаки.
А на Високому Замку
Сплять відшумілі віки.

Стою на львівським бруку —
Тепло його серце пройма.
Не вірю я в нашу розлуку,
Бо кращого міста нема.

Карпати кличуть

Ви вабили мене казковим краєвидом,
Далекі пасма гір, мов цінний скарб краси...
І марились мені якісь чудні привиддя,
І кликали мене неznані голоси...

"Поезія у нас, іди до нас, будь ласка!"
І я хотіла йти, та зупиняла даль...
Було це так давно, мого дитинства казка.
Я виросла. Ті мені до болю жаль.

...Автобус мчить вперед.
В віконце віє вітер, захоплено дзвенить
Дівочий щирий сміх,
У відповідь йому з трави сміються квіти,
І сонячне тепло голубить ніжно всіх.

Мчимо у далечінь, пронизуючи ранок,
І дивиться услід старий суворий лев...
Назустріч гори нам виходять із туману,
І кланяється ліс букетами дерев...

Здалось мені на мить, що знову я почула
Далекі голоси гірської вишини.
І я лечу до гір.
Я знаю, я збагнула:
В новий незнаний світ введуть мене вони.

До зустрічі з Карпатами

Дорога в'ється стрічкою,
А я лечу. лечу...
Бажання ллються річкою.
Та я про них мовчу.

Чи зустріч несподівана
Приснилася тобі?
Ждуть пісню несподівану
Простори голубі.

Я їду розвеселена,
Бо ж стрінемося ми.
Карпатська осінь
Стелить нам розкішні килими.

Карпати стали милими.
Я вірю, що мені
Із Латориці хвилями
Спливуть нові пісні.

До зустрічі з Карпатами
Ще кілька лиш годин...
Мене любов стрічатиме,
А з нею — ти один.

Одеса

До зустрічі, рідний мій Львово!
Ми стрінемось, друже мій, знову,
Лиш хочу злітати туди,
Де хвилі лишають сліди,
І з ними повести розмову.

Мене, як приплив, пустотлива
Зустріне Одеса вродлива.
І кучері хвиль голубі
Я хочу принести тобі.
Як дар чорноокого дива.

Розлука, а сяє обличчя.
Бо простір морський мене кличе,
Бо хочеться палко мені
Послухати моря пісні,
Послухать, як чайка кигиче.

Стукотять колеса...

Стукотять колеса чітко в тишині.
Мариться Одеса в таємничім сні.
Червоніють лица, маками горять,
Усмішка іскриться, коси — не зрівнять.
Чом ти пломенієш жаром уві сні
І про що ти мрієш? — розкажи мені.

Вітер щось незвісне крізь вікно приніс,
Чи навів пісню тихий стук коліс?..

Ну замовкніть хоч на мить

Ну замовкніть хоч на мить,
Гомінкі колеса.
Серце радісно щемить...
Ось вона, Одеса!

Скільки в тебе ще тепла,
Сонця залишилось?
Осінь тільки що прийшла
(Мабуть, запізnilась).

Лиш суворий моря рев
Розбудити встигла —
І на шатах у дерев
Золотом застигла.

Ой, голубко, не зривай
Ці коштовні шати!
Не спіши-бо, постривай,
Дай запам'ятати!

Дай до Львова довести
Цю красу чарівну,
Слово дай розповісти
Про морську царівну.

Пливемо на катері

Пливемо на катері. Він залюбки
Розтинає хвилю бурхливу.
Нас море стрічає
Привітом палким,
Уздрівши усмішку щасливу.

А я біля самого борту стою
І ловлю руками ці перли чарівні.
В дарунок найкращую пісню свою
Морській глибині посилаю безмірній.

...Ось трохи двигун Приглушив капітан:
"Нехай, - усміхається, - хай поколише".
І хвилі розчісують голови нам,
І гамір веселий порушує тишу.

Хтось пісню почав,
Легкокрилу, дзвінку,
А море, здається, само вже несе нас,...
Ой, ще б раз пірнути в ту хвилю п'янку...
Ну ще раз, голубчику! Ще раз... і ще раз...

І так до нестями...
Зринають слова,
Хороші і щирі, - не можна мовчати.
А вітер — бешкетник морський — повіва
І щось таємниче шепоче дівчатам...

Чарівниця-Одеса

Чарівниця Одеса, очі хвиль голубі,
Тисячі вічних весен я дарую тобі.
Море синього неба і тремтіння вогнів
Я візьму із собою у далекий свій Львів.

Наче тая веснянка в гомінкій тишині
Дорога одесянка посміхнулась мені.
В морі хвильному вулиць, що прибоюми б'є,
Заблудилося щастя і її, і моє.

Чарівниця-Одеса, сині очі землі.
Відпливають у безвість посланці-кораблі.
Я із ними поплив би у далекі краї,
Та кому залишив би я тебе і її?

Я небавом покину моря Чорного синь
І до Львова долину у п'янку далечінь,
Та візьму із собою дорогу і близьку
Хвильну пісню прибою й білу чайку морську.

**ОЙ, ХТО, ХТО
МИКОЛАЯ
ЛЮБИТЬ...**

Ой, хто, хто Миколая любить...

Сценарій

(Входять ангели з дзвіночками)

Ангели

- Слава Богу, мир в тій хаті!
Перестаньте сумувати.
Ми новину вам принесли:
Всі традиції воскресли.
Стародавній наш звичай
Веселить наш рідний край
(таємниче)
На підході Миколай.
Ми, ангелята, в небі літаєм,
Легкі і чисті завжди.
Бога вітаєм, оберігаєм
Діток від зла і біди.
Є у вас, може, щире бажання,
Те, що для всіх вас одно?
Руки складімо,
Бога просімо,
Може, здійсниться воно.
(зал співає "Боже великий, єдиний").

(Входить святий Миколай. Вітається. Діти відповідають.)

Миколай

- Я іду і веду
За собою коляду.

Та вона стидається,
За дверима ховається.
Покличте її.

Діти

- Коляд... коляд... колядниця,
Добра з медом паляниця!
А без меду не така.
Дайте, дядьку, п'ятака!
Витягайте гаманці —
Діставайте гривенці.
Бо ми — діти гонорові —
Любим гроші паперові.

(Дитина підходить ближче до дверей)

Хлопчик, або дівчинка

- Колядо - коляднице,
Люба наша пораднице,
Приходь до нас в хату,
Принеси нам свята,
Свята веселі,
Свята різдвяні,
Щастя-здоров'я
Татові й мамі,
Чужим і рідним,
Багатим і бідним,
Всій нашій родині
І всій Україні.

(Усі колядують. Входить Коляда)

Миколай

- Я ходжу по світі.
Де маленькі діти.
Подарунки ношу
І Бога прошу,
Щоб росли ви дужі,
Розумні і добрі,
До справ не байдужі,
У житті хоробрі.
Я - Чудотворець, отже чарівник.
То, може, в кого є якесь бажання
Або якесь прохання, говоріть?

Хлопчик

- Чудотворче, Миколаю, поможи, благаю:
Дуже хочу прислужитись для рідного краю.
Щоб зміцнів я духом
І змужнів щоб тілом,
Україні прислужився
І словом, і ділом.

Миколай

- Добре, хлопче, це бажання
Здійсниться, я знаю.
Є ще діти-козачата у нашому краю.
А хто до науки не ставиться ревно,
Хто часто маму доводить до сліз,
Є в мене засіб, старий, але певний.
В школу сьогодні його я приніс.
Але приніс я, здається, дарма:

Кажуть, у вас тут ледачих нема.
Це правда?..

(Реакція в залі).

Хлопчик

-Святий Миколаю, поможи будь ласка,
Щоб гучніше на уроці звучала підказка.
Щоб з домашнім завданням я не мав мороки,
Щоб однокласники давали списувать уроки.

Миколай

- Ах ти ж — ледачий, невдячна дитина!..
Хто ж з тебе виросте? Що за людина?!
(Намагається дістати хлопця різкою. Витягає мишу, кидає хлопцеві)

- Ось подарунок, якого ти вартий!

(Сильний грюкіт у двері)

Хлопчик чи дівчинка

- Ой, хтось проситься на свято,
Треба двері відчиняти.

Миколай

- Ой, щось стукіт цей недобрий,
Нумо, діти, хто хоробрий,

Відчиняйте двері тій бісовій бенері.

(Двоє біжать до дверей. В дверях показується двоє чортенят. Діти тікають. Чортенята входять до залу)

Чортенята

- Ми - маленькі чортенята,
Дуже хочемо на свято.

Діти

- Є у нас гості із ясного неба,
Сили нечистої тут нам не треба.

(Виганяють чортенят. Чортенята бігають по залу)

Миколай

- Розходились, ач пустують...
Ну, я їх зараз почастую.

(Бере різку. Виганяє чортенят. Зачиняє двері, хрестить їх)

- Нечисту силу проженемо з нашої землі
І будем свято святкувати, дорослі і малі.

(Діти оточують Миколая і співають. Потім Миколай роздає подарунки. Всі колядують)

Зміст

<i>Слово про автора</i>	3
<i>Замість передмови</i>	4

І СЛОВОМ, І СЕРЦЕМ

Пісня чи молитва	8
Гіркотно тане в роті шоколад	9
Імперію зруйновано дощенту	10
Видумують у Верховній все нові закони	11
Навчи мене любити ворогів !	12

ПРОЗРІННЯ

Прозріння	14
Не треба мене жаліти	15
Мова дзеркала	16
Не ховай свої весни	17
Під осіннім покривом	17
Аеліта	18
До музи	19
Досить, музо, по лісах гуляти.....	20
Дівчинка стояла і молилась	21
Снився сон	22

З СУМНИХ МЕЛОДІЙ

Біля могили плакала любов	24
Пісня.....	26
Може птахом	28

МАМИНІ ПОРОГИ

Мамина хустина.....	30
Не обминай же мамині пороги	31
Якщо ти десь у дорозі.....	32
Два дорослих сини	33
Колискова для дорослого сина	34
Колискова для сестри	35
Синичка стукнула у вікно... ..	36

ТІ СПАЛАХОМ НАПИСАНІ РЯДКИ

Ті спалахом написані рядки...	38
Приснисть.....	39
Розлука.....	40
Згадай	41
Моя любов проста	42
Ой, мабуть, я даремно ждала.....	43
Я наївні віршики писала	44
О, ні, ні, хороший мій.....	45
Зорею стати я не можу.....	46
Повези мене у гори	47
Десь музика грає.....	48
Відлітали журавлі.....	49
Перші проліски	50
І знову надходить весна	51
Ми зустрілися.....	52
Чарівниця.....	53
Часто доля моя блукала	54
Твоє ім'я накреслила мені	55
Я вигадувала довго й безнадійно	56
Я нікому тебе не віддам	57
І коли зорепадом затнеться ніч	58

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ МАКИ

Чорнобильські маки.....	60
Про собаку	61
Весна зустрічається з літом	62
Легенда старої тополі.....	63
До Лесі Українки.....	66

Є НОВИЙ, НЕЗНАНИЙ СВІТ...

З осінніх наспівів	68
Ранок.....	69
А ранок неодмінно стане днем	71
Кожного вечора.....	72
Львову	73
Пісня про Львів.....	75

Карпати кличуть.....	76
До зустрічі з Карпатами.....	77
Одеса	78
Стукотять колеса... ..	79
Ну замовкніть хоч на мить	80
Пливемо на катері.....	81
Чарівниця-Одеса	82
 <i>ОЙ, ХТО, ХТО МИКОЛАЯ ЛЮБИТЬ</i>	
Сценарій	84

Літературно-художнє видання

Тетяна ФРОЛОВА

ПОВІНЬ

Поезії

Збережено стиль та техніку віршування автора

Редагування, макетування, коректура Ірини Цельняк

Здано до складання 17.12.96.

Підписано до друку — 6.03.97.

Формат 70х90/32.

Друк офсетний.

Папір крейдований.

Ум. друк. арк. 3,51.

Обл.-вид.арк. 2,92.

Ум. фарбовідб. 3,92.

Вид. № 36. Зам. №

Державне видавництво "Край".

290008, Львів, Підвальна, 3.

Комп'ютерна верстка фірми "Інтеграл".

290008, Львів, Підвальна, 3.

Навчально-виробничі майстерні

поліграфічного технікуму.

290005, Львів, Винниченка, 12.